پوختەی چەند لایەنێکی ژیانی
زانای گەورەی کورد
بەدیعوززەمان سەعیدی نوورسی

فارووق ڕەسووڵ یەحیا

بسم الله الرحمن الرحيم

نمقه حامد غفر ذنوبه

پوختەی چەند لایەنێکی ژیانی
زانای گەورەی کورد
بەدیعوززەمان سەعیدی نوورسی

یحیی، فاروق رسول،
پوختەی چندلایە نیکی ژیانی زانای گەورەی کورد بە دیعوززەمان سەعیدی نوورسی / نووسینی رەسوول یەحیا. -- تهران: احسان، ۱۳۸۵.
۲۷ ص.
ISBN: 964-356-436-3
این کتاب قبلاً به عنوان بخشی از کتاب وتەکان اثر نورسی منتشر شده است.
فهرستنویسی براساس اطلاعات فیپا.
۱. نورسی، سعید، ۱۹۶۰-۱۸۷۳م Nawrasi, Said -- سرگذشتنامه.
الف. نورسی، سعید -- ۱۹۶۰-۱۸۷۳م Nawrasi, Said، وتەکان. برگزیده.
ب. عنوان. ج. عنوان: وتەکان، برگزیده.
BP ۲۳۳/۷/ن۹ی۲ ۲۹۷/۴۸
کتابخانه ملی ایران ۱۱۴۰۴-۸۴م

پوختەی چەندلایەنێکی ژیانی زانای گەورەی کورد بە دیعوززەمان سەعیدی نوورسی

✦ مؤلف: فاروق رسول یحیی
✦ ناشر: نشر احسان
✦ تیراژ: ۳۰۰۰ جلد
✦ نوبت چاپ: اول - ۱۳۸۵ هـ. ش
✦ چاپ: چاپخانه مهارت
✦ قیمت: ۲۰۰ تومان

➢ فروشگاه شمارهٔ ۱: تهران - خیابان انقلاب - روبروی دانشگاه - مجتمع فروزنده - شمارهٔ ۴۰۶ - تلفن: ۶۶۹۵۴۴۰۴
➢ فروشگاه شمارهٔ ۲: تهران - خیابان ناصر خسرو - کوچه حاج نایب - شمارهٔ ۱/۱۱ - تلفن: ۳۳۹۰۲۷۵۰

صندوق پستی: تهران ۳۸۵ - ۱۱۴۹۵

نشر احسان

ISBN: 964-356-436-3
شابک: ۳-۴۳۶-۳۵۶-۹۶۴

پوختەی چـەند لایەنێکـی ژیانی
زانای گەورەی کورد:

بەدیعوززەمان سەعیدی نوورسی

نووسینی

فارووق ڕەسووڵ یەحیا

لەدایکبوون و بنەماڵەکەی:

★ لە نێوان چیا بڵندەکان و لە بەرەبەیانی یەکێك لە ڕۆژەکانی ساڵی (١٢٩٤ك - ١٨٧٦ز) لە گوندی "نوورس"ی سەر بە پارێزگای "بەدلیس"ی کوردستانی ژێر دەستەڵاتی عوسمانی "بەدیعوززەمان مامۆستا سەعیدی نوورسی" لە بنەماڵەیەکی کوردی دیندار لەدایك بووە.

★ "صۆفی میرزا"ی باوکی بە خواپەرستی و پیاوچاکی بەناوبانگ بووە و هەر خۆراکێك حەڵاڵ نەبووبێت دەرخواردی منالەکانی نەداوە.. خاتوو "نووریە"ی دایکیشی بە پاك و خاوێنی و دەستنوێژەوە نەبووبێت شیری بە منالەکانی نەداوە!

سەرەتای خوێندنی:

★ هەر لە قۆناغی منالیەوە هەڵکەوتوویی و زیرەکیی پێوە دیار بووە و، لای زانا بەناوبانگەکانی ژینگە و سەردەمی خۆی زانستە ئیسلامییەکانی خوێندووە و، بەشێکی زۆری کاتەکانی بە تاوتوێ کردن و لێکۆڵینەوەی دیاردەکانی دەوروبەری بەسەر بردووە و، لەگەڵ زانایاندا کەوتووەتە وتو وێژ و

گفتوگۆی زانستی‌یەوە. هەتا لە تەمەنی چواردە ساڵی‌دا بڕوانامەی "زانایی"ی وەرگرتووە!

خەون بینینی بە پێغەمبەرەوە ﷺ:

★ هەر لە تافی لاوی و لە خەونێکی ڕاستدا بە خزمەتی پێغەمبەر ﷺ شەرەفمەند بووە و داوای (زانستی قورئان)ی لێ کردووە، حەزرەتیش لەو خەونەدا مژدەی داوەتێ کە: "سیوهبُ لك علمُ القرآن ما لم تسألْ شيئاً من الأمة"! واتە زانستی قورئانت پێ دەبەخشرێت بە مەرجێك "سوئال"ی هیچ شتێك لە نەتەوەکەم نەکەیت. ئەویش تا لە ژیاندا ما سوئالی لە کەس نەکرد، نە بە واتای "پرسیار" و نە بە واتای "سواڵکردن" تەنانەت لە موحتاجترینی کاتەکانی تەمەنی‌دا دیاری و سەدەقە و زەکاتیشی لە خەڵکی وەرنەگرتووە!

ڕادەی زیرەکی و نازناوی (بەدیعوززەمان):

★ زیرەکی و زەین ڕۆشنی و توانای لەبەرکردنی هێندە کەم وێنە و لەڕادەبەدەر بووە کە توانیویەتی نزیکەی "نەوەد" کتێبی مەتنە سەرەکی‌یەکان لەبەر بکات، لە بابەتەکانی: (نەحوو،

صەرف، تەفسیر، حەدیث، مەنتیق، فیقهی ئیسلامی ... هتد).
جگە لەمانەش هەر لە سەرەتای فەرهەنگی بەناوبانگی "القاموس المحیط"وە تا دەگاتە "باب السین"ی ئەو فەرهەنگەی لەبەر کردووە کە کۆی لاپەڕەکانی دەکاتە: (٧٠٨) لاپەڕەی (١٩×١٢سم)، ئنجا بە ماوەی یەك حەفتەش کتێبی "جمع الجوامع"ی سەر بە زانستی ئوصولی فیقهی خوێندووە و لەبەریشی کردووە!

* بۆ مەبەستی موتالاکردن و خوێندنەوەی ئەو کتێبانەی پێویستی بوون سوودی لە کتێبخانە پڕ لە کتێبەکانی "عومەر پاشا"ی والیی "وان" و "تایەر پاشا"ی والیی "بەدلیس" وەرگرتووە کە ڕێزی زۆریان لێ ناوە و بایەخیان پێ داوە.

* لە ئەنجامی مونازەرە و وتووێژی لەگەڵ هەندێ مامۆستای زانستە نوێکانی سەردەمدا هەستی کردووە کە پێوستیی بەو زانستانە هەیە، بۆیە لە شاری "وان" دەستی بە خوێندنەوە و لێکۆڵینەوەی کتێبەکانی ئەو زانستانە کردووە، وەك: (بیرکاری، گەردووناسی، کیمیا، فیزیا، زەوی ناسی، فەلسەفە، مێژوو، جوگرافیا... هتد" تەنانەت توانیویەتی لە هەندێکیشیاندا کتێب دابنێت!

زانکۆی زەهراء:

★ دوای ئەم ڕووداوە ڕۆشت بۆ ئەستەمبوول و پڕۆژەی دامەزراندنی زانکۆیەکی لە کوردستاندا بە ناوی "زانکۆی زەهراء" - بە وێنەی زانکۆی ئەزهەر - پێشکەشی کاربەدەستان کرد، زانکۆیەك کە ئەرکی بڵاوکردنەوەی ڕاستی‌یەکانی ئیسلام بگرێتە ئەستۆی و، زانستە ئایینی و زانستە گەردوونی‌یە نوێکانی پێکەوە تێدا بخوێنرێن، بەپێی نەخشە و بۆچوونی ئەو وتە بەناوبانگەی خۆی کە تیایدا دەڵێت:

(ڕووناکیی دڵ: زانستە ئایینی‌یەکانە و، نووری عەقڵیش: زانستە گەردوونی‌یە نوێکانە. بە تێکەڵ کردنی ئەم دوانە "ڕاستی" دەردەکەوێت و، بە لێك جیابوونەوەشیان، لەمیاندا فڕوفێڵ و گومان و، لەویشیاندا دەمارگیریی بێ کەڵك و نەفرەت لێکراو، سەر هەڵدەدات)!

لەم هەوڵەی ئەم جارەی‌دا و لە هەوڵێکی تریشدا کە لە ساڵی ١٩٠٧زدا بۆ هەمان مەبەست ڕۆشت بۆ ئەستەمبووڵ و هەوڵ و تەقالای خۆی خستەکار، هیچ سەرکەوتنێکی بەدەست نەهێنا، بەڵام لە ساڵی ١٩١١زدا توانیی قەناعەت بە سوڵتان ڕەشاد بکات و، سوڵتانیش بڕێك پارەی بۆ ئەو پڕۆژەیە تەرخان کرد و،

لەسەر لێواری "دەریاچەی وان" دەست کرا بە بنیاتنانی ئەو زانکۆیە، بەڵام هەڵگیرسانی یەکەم جەنگی جیهانی پەکی تەواوکردنی پرۆژەکەی خست.

سەردانی وڵاتی شام:

★ هەر لە ساڵی ١٩١١زدا سەردانی وڵاتی "شام"ی کرد و، لەسەر مینبەری مزگەوتی ئەمەوی لە دیمەشق وتارێکی گرنگی بە زمانی عەرەبی ئاراستەی زانایانی ئەو وڵاتە کرد کە دوایی بە ناونیشانی "الخطبة الشامية" (واتە وتاری شام) چەند جارێك چاپ کرا و، پاشان هەر خۆی بە درێژە پێدانەوە وەری گێڕا بۆ زمانی تورکی و ئەم دەقەی دواییش سەرلەنوێ چەندین جار کراوەتەوە بە عەرەبی و بۆ چەند زمانێکی تریش وەرگێڕراوە.

یەکەم جەنگی جیهانی و بەشداریی جیهاد:

★ هەرچەند ڕای مامۆستا سەعیدی نوورسی لە یەکەمین جەنگی جیهانیدا لەگەڵ ئەوە نەبوو کە دەوڵەتی عوسمانی بە جەنگەوە بگلێت، بەڵام هەر ئەوەندەی بەشداریی دەوڵەتی عوسمانی لە جەنگدا ڕاگەیەنرا، یەکسەر خۆی و قوتابیەانی

هاوبەشی‌یان لەو جەنگەدا کرد دژی ڕوسیای قەیسەری، کە لە بەرەی قەفقاسەوە هێرشی بۆ شارە سنووری‌یەکانی کوردستان دەبرد. فەرماندەی سوپایش سەرکردەیی (هێزە یارمەتیدەرەکان)ی پێ سپارد کە لە قوتابی‌یانی "نوورسی" و خۆبەخشەران پێکهاتبوون.

★ "بەدیعوززەمان" و هێزەکەی لە چەندین جەنگی گرنگدا لە دژی ڕووسەکان بەشداریی ئازا و بەجەرگانەی جیهادیان کرد و، هێندە ئازایەتی و توانا و لێهاتنی لەو جەنگەدا نواند کە سەرنجی فەرماندەی سوپا و تەنانەت چاودێرە بیانی‌یەکانیشی ڕاکێشابوو!

دیل بوونی لە دەمی بەرگری کردندا لە شارەکەی:

★ کاتێك کە سوپای ڕووس بە ژمارەیەکی زۆر زیاتر لە سوپای بەرگریکەران ڕژانە ناو شاری بەدلیسەوە "بەدیعوززەمان" و قوتابی‌یانی بەرگری‌یەکی مەردانە و فیداکارانەیان لە شارەکەیان دەکرد، تا لە ئەنجامدا بە سەختی پێکرا و لە هۆشی خۆی چوو، ئنجا ڕووسەکانیش لە ١٩١٦/٣/٢زدا بە برینداری "دیل"یان کرد و بردیان بۆ بەندیخانەی ئەفسەرە دیلەکان لە شاری "کۆسترما"ی سیبیریا.

ئەركی سەرشانی زانا و هەڵوێستی ئیماندار:

★ لە ماوەی "دیلی"دا بەردەوام وانەی ئیمانیی بە ئەفسەرە دیلەكانی هاوڕێی دەوت، كە ژمارەیان نەوەد دانە بوو.

★ هەر لەو ماوەیەدا و لەبەر نواندنی هەڵوێستێكی بەجەرگانەی ئەوی زانا و موجاهید و خاوەن عیززەتی ئیسلام و، هەڵنەسانی لەبەر سەركردەیەكی گەورەی سوپای ڕووس كە خاڵی قەیسەر و سەركردەی بەرەی قەفقاس بوو، لە پەتی سێدارە و بەدەستهێنانی "پلەی شەهیدی" نزیك بووەوە، بەڵام خوای گەورە لەبەر ئەوەی بۆ ئەركێكی گەلێ گرنگ و گەورەتر هەڵی گرتبوو، لەو تاقیكردنەوەیە بەسەری بەرزەوە هێنایەدەر و لە حوكمی ئیعدام ڕزگاری كرد!

ڕزگار بوون لە دیلی:

★ پاشان بە جۆرێكی گەلێ سەرسووڕهێنەر و ناوازە و بە چاودێرییەكی ئاشكرای پەروەردگار لە دیلی هەڵهات و، لە ڕێی (وارشۆ، ئەڵمانیا، ڤیەننا)وە گەڕایەوە وڵات.

★ كە لە بەرواری ١٩١٨/٦/١٧زدا گەیشتەوە ئەستەمبووڵ "مەدالیای جەنگ"ی خەڵات كرا و، لە لایەن خەلیفە و

شێخولئیسلامی دەوڵەتی عوسمانی و سەرکردەی گشتیی سوپا و قوتابییانی زانستە شەرعییەکانەوە پێشوازییەکی ناوازە و ڕەنگینی لێ کرا..

هەروەها کاربەدەستان داوایان لێ کرد کە هەندێ کارمەندیی بەرز لە دەوڵەتدا بگرێتە ئەستۆی، بەڵام مامۆستا هیچیانی نەویست جگە لە ئەندامێتیی (دار الحكمة الإسلامية) کە دەزگایەکی زانستیی ئەوتۆ بوو تەنها گەورە زانایانی تێدا دەکران بە ئەندام.

★ لە ماوەی ئەم ئەندامێتییەیدا زۆربەی نووسراوە عەرەبییەکانی خۆی چاپ کرد، وەك: تەفسیرە بەنرخەکەی کە ناوی "إشارات الإعجاز في مظان الإيجاز"ە و لە گەرمەی جەنگدا دایناوبوو (کە ئێستا لە بەشی خوێندنی دوکتۆرای وانەی "تەفسیر" لە زانکۆی ئەزهەری پیرۆز بە دەرس دەخوێنرێت)..

هەروەها بەو مووچەیەی کە لە لایەن ئەم دەزگایەوە وەری دەگرت نامیلکەکانی کۆمەڵە پەیامی "المثنوي العربي النوري"ی لە چاپ دا و بە خۆڕایی بەسەر موسڵماناندا دابەشی کردن!

جیهاد لە دژی داگیرکەران:

* ئنجا هەر کە شاری ئەستەمبووڵ لە بەرواری ١٩٢٠/٣/١٨زدا لە لایەن دوژمنانی ئیسلام بە تایبەت ئینگلیزەوە داگیر کرا، مامۆستا سەعیدی نوورسی هەستی کرد کە تیرێکی گەورە و جەرگبڕ ئاراستەی جیهانی ئیسلامی کراوە. لەبەر ئەوە، قۆڵی لێبڕانی لێ هەڵکرد و نامیلکەی شەش هەنگاو (خطوات ستة)ی دانا کە زۆر بە توندی هێرشی تێدا کردبووە سەر داگیرکەران و، هۆکارەکانی نائومێدیی تێدا پووچەڵ کردبووەوە کە زۆر کەس لەو ڕۆژگارەدا دووچاری بووبوون. ئەم نامیلکەیەشی چەند جارێك بە نهێنی لەناو ئەستەمبووڵی داگیرکراودا لە چاپ دا و بڵاوی کردەوە و، کاریگەرییەکی گەلێ گرنگی لە دڵ و دەروونی خەڵکی - لەو بارودۆخەدا - بەجێ هێشت.

سەردانی ئەنقەرە:

* ئنجا لەبەر ناوبانگە فراوان و جیهادە بەردەوامەکەی، دوو جار لە لایەن سەرکردەکانی بزووتنەوەی ئازادیخوازەوە، بۆ شاری

"ئەنقەرە" بانگهێشت کرا. هەرچەند یەکسەر لەو کاتەدا بەدەم خواستەکەیانەوە نەڕۆشت، چونکە پێی وابوو نابێت لەو دەمانەدا سەنگەرەکانی پێشوو چۆڵ بکات، بەڵام دوایی لە ڕێی گەڕانەوەیدا بۆ "وان" سەری لێ دان.. ئەوەبوو لە ساڵی ١٩٢٢زدا ڕۆشت بۆ ئەوێ و لە لایەن گەورە پیاوانی دەوڵەتەوە لە ئیستگای شەمەندەفەر پێشوازیی لێ کرا. بەڵام هێندەی نەخایاند لەم کاربەدەستانەی "ئەنقەرە"ش نائومێد بوو، چونکە سەرنجی دا زۆربەیان فەرز و ئەرکە ئایینییەکانیان جێبەجێ ناکەن..

لەبەر ئەوە، وتارێکی ئاراستەی ئەنجومەنی پەرلەمان (مجلسِ مبعوثان) کرد، کە بەم دەستەواژەیەی خوارەوە سەرەتای وتارەکەی دارشتبوو:

(یا أیها المبعوثون! "إنکم لمبعوثون لیوم عظیم"...)!

هەر لەوێدا جارێکی تر پڕۆژەی دامەزراندنی زانکۆکەی شاری وانی پێشکەش کردن و خستیە پێش چاوی بەرپرسانی نوێ، ئەوانیش بەڵێنیان پێ دا کە بەدەم خواستەکەیەوە بڕۆن، بەڵام چەند بارودۆخێکی ڕامیاری ڕێی لە هێنانەدیی پڕۆژەکە گرت.

گەڕانەوە بۆ کوردستان و نەفی کردنی:

★ لە ساڵی ١٩٢٣زدا "بەدیعوززەمان" لـە ئەنقـەرەوە گەڕایـەوە بۆ کوردستان و ڕۆشـت بـۆ شـاری (وان) و لەسـەر چیـای "ئەرەك"ی نزیکـی شـاردا مـاوەی دوو سـاڵی بـە خواپەرستی و بیرکردنەوە و گۆشەگیری و دەرس وتنەوە بە قوتابی‌یانی بردەسەر، کەچی هێشتا هەر لە پریشکی کارەسات و ڕووداوەکان ڕزگـاری نەبوو، چونکە لـە گەرمـەی شۆڕشەکەی شێخ سەعیدی پیراندا، ئـەمیش (وەك زانـا و کەسـایەتی‌یەکی گـەورەی کـورد) لەگـەڵ کەسـانێکی تـری زۆر لـە بـەرواری ١٩٢٥/٢/٢٥زدا، ڕەهـەندە(نـەفی)ی شـاری "بـوردوور" لـە باشـووری خۆرئـاوای تورکیا کـرا و، پاشان بـە تەنـها خۆی بـۆ شـارۆچکەیەکی دوور ڕەهەندە کرا کـە نـاوی "بارلا"یە و لـە بەرواری ١٩٢٧/٣/١زدا گەیشتە ئەوێ.

پەیامەکانی نوور و بڵاوبوونەوەیان:

★ دوژمنانی "ئیمـان" پێیـان وابـوو کـە لـە "بارلا"دا مامۆسـتا نوورسی لەناودەچێت و ناوی کوێـر دەبێتـەوە و لـە بیری خەڵکـی دەچێتـەوە و ئـەم کانی‌یـە بەخوڕەمـەی زانسـت و ئیمـان وشـك دەکات..

بەڵام لەبەر ئەوەی خوای گەورە خاوەنی لوتف و سۆز و بەزەیی‌یە سەبارەت بە سەرجەم بەندەکان، بە تایبەت بەندە پاك و دڵسۆزەکانی، ئەوا نیازە چەپەڵەکەی ئەوانی پووچەڵ کردەوە و، ئەم بەندە زانا و پاکەی بە فەزڵ و بەخشایشی خۆی وەها چاودێری کرد کە لەسەر دەستی ئەودا "بارلا"ی کرد بە سەرچاوەی پەخشاندنی تیشکێکی گەورەی نووری قورئانی پیرۆز. چونکە مامۆستا نوورسی زۆربەی "پەیامەکانی نوور"ی لەوێ دانا و، ئنجا بە شێوەی دەستنووس لە سەرانسەری تورکیادا بڵاو بوونەوە! ئەوەبوو هەر کە مامۆستا نوورسی - بە درێژایی چارەکە سەدەیەك - لەم شارەوە بۆ ئەو شار ڕەهەندە دەکرا و لە زیندان و بەندیخانەکانی گەلێ پارێزگای تورکیادا دووچاری بەندی و گرتن دەبوو، خوای گەورە کەسانێکی دڵسۆزی بۆ نووسینەوە و لەبەرگرتنەوەی ئەم پەیامانە دەرەخساند و ئەم ڕێژنە بەپیت و بەرەکەتانەی ئیمانیان بڵاو دەکردەوە، تاکو گیانی نوستووی ئیمانیان لای ئیمانداران بێدار کردەوە و لەسەر چەندین ستوون و پایەی زانستی و مەنتیقی و، بە ڕەوانبێژی‌یەکی بەرز، دامەزراند. بە چەشنێك کەسانی عەوام لێی تێدەگەن و مرۆڤانی تایبەتمەند و شارەزایش بەهرەمەندی تێشوو لێ وەر گرتنی دەبن.

★ پاش ئەوەی هەشت ساڵ و نیوی بە ڕەهەندەیی لە بارلادا بردە سەر، لە چەند جێگایەکی تری وەك شاری "ئیسپارتە" و "قەستەمۆنی" و شارۆچکەی "ئەمیرداغ"دا بە "ڕەهەندەیی" و "دەست بەسەری" و، لە شارەکانی: "ئەسکی شەهر و ئافیوون و دەنیزلی"یشدا بە "بەندی" ژیانی بەسەر بردووە. کە ئەمانەش چارەکە سەدەیەك لە ژیانی پڕ لە ناسۆر و ئەشکەنجە و جیهادی مەعنەویی تەمەنی ئەم زانا پایەدارە دەگرنەوە.

★ بەم جۆرە، مامۆستا نوورسی لە سەرەتای ڕۆشتنیەوە بۆ "بوردوور" (١٩٢٦) و پاشان بۆ "بارلا" (١٩٢٧) هەتا ساڵی ١٩٥٠ز لە نووسینی "پەیامەکانی نوور"دا بەردەوام بوو، تاکو لە (١٣٠) پەیام (کتێب وناملکە) تێپەڕیان کرد و، هەموویان لە ژێر ناونیشانی "سەرجەمی پەیامەکانی نوور"دا کۆکرانەوە و، بریتین لە چەند کۆمەڵە پەیامێکی سەرەکی کە ئەمانەن:

١- (سۆزلەر) واتە "وتەکان"..

٢- (مەکتووبات) واتە "نامەکان"..

٣- (لەمعەلەر) واتە "بریسکەکان"..

٤- (شوعاعلەر) واتە "تیشکەکان"..

٥- (لاحیقەلەر) واتە "پاشبەندەکان"..

هەروەها کۆمەڵە پەیامەکانی تری جگە لەمانەش، کە هەر هەموویان تا ساڵی ١٩٥٦ز ڕێی چاپخانەکانیان بە سەربەستی بۆ نەگیرایەبەر، بەڵام لەم بەروارەوە، بڕیاری ئازادیی لەچاپدانیان دەرکرا و، مامۆستا نوورسی خۆی سەرپەرشتیی لەچاپدانی کردن هەتا هەموویانی بە چاپ گەیاند و، پێش ماڵئاوایی کردنی لەم ژیانی دنیایە و بە چاودێریی خۆی سەرجەمی پەیامەکانی لە چاپ دان.

تایبەتکاریی پەیامەکان:

★ گرنگترین تایبەتکاریی ئەم پەیامانە لەوەدایە کە: تەفسیرێکی خەستوخۆڵی ڕاستییەکانی قورئانی پیرۆزە و، بە ئینسکلوپیدیا(مەوسووعە)یەکی ئیمانیی بایەخدار دادەنرێن و، بەدەم خواستە ئیمانییەکانی خەڵکی سەردەمەوە دەڕۆن و، ئیمانی تەحقیقی لە دڵ و دەروون و بیر و ژیریی مرۆڤی هاوچەرخدا دادەمەزرێنن و، بینای کوفر و ئیلحاد لە بنج و بێخدا هەڵدەتەکێنن و، قەڵای مەحکەمن بۆ ئیمانداران و، گرنگترین چەکی پێشکەوتووی "ئیمان"ن لەم سەردەمەدا، کە نوێترین چەکی فرت و فێڵی کوفر و ئیلحادی تێدا بەکار دەهێنرێت!

کۆچی دوایی:

★لە سەعات سێ و نیوی شەوی قەدری مانگی ڕەمەزانی پیرۆزی ساڵی ١٣٧٩ك بەرامبەر ١٩٦٠/٣/٢٣ز بەدەم بانگی پەروەردگاریەوە ڕۆشت و کۆچی ماڵئاوایی لەم دنیا فانی‌یە کرد. خوای گەورە نوقمی میهرەبانیی فراوانی خۆی بکات و بە بەهەشتی بەرین شادی بکات. ئامین.

★ چەند مانگێك دوای کۆچی دوایی، کاربەدەستان لە گۆڕەکەی دەریان هێنا و لە شوێنێکی نەزانراودا ناشتیانەوە!

پەیامەکانی نوور لە دوای
وەفاتی مامۆستا نوورسی:

★ لە دوای وەفاتی خۆی، قوتابی‌یە دڵسۆزەکانی بەوپەڕی چوست و چالاکی "پەیامەکانی نوور"یان بە خەڵکی گەیاندو، بە ئاستە زانستی و فیکری‌یەکانی ناوخۆ و جیهانیان ناساندن و گەورە بیریاران(مفکرین)ی ئیسلامی و جیهانی‌یان پێ ئاشنا کردن.

★ تا ئێستا لە تورکیادا حەوت کۆنگرەی جیهانی و دەیان کۆڕ و سیمیناری ناوخۆیی لەسەر ژیان و بیری مامۆستا نوورسی

گیراوە. هەروەك لە چەندین شوێنی تری جیهاندا چەشنی: (میسر و مەغریب و ئەردەن و مالیزیا و ئوستڕالیا و ئەندۆنیسیا و یەمەن و چاد و شوێنانی تریش) کۆنگرەی جیهانی و کۆڕ و سیمیناری زانستیی لە ئاستە ئەکادیمی‌یەکاندا لەسەر پێشکەش کراوە. جگە لەو دەیان لێکۆڵینەوە و باس و کتێبانەی کە بە زمانە جیا جیاکان بۆ ئەم مەبەستە نووسراون و، جگە لەو نامە زانکۆیی و ئەکادیمیانەش کە بۆ وەرگرتنی بڕوانامەی باڵا (ماستەر و دکتۆرا) لە چەندەها زانکۆی ناوخۆ و جیهانی‌دا (هەر لە مالیزیاوە تا دەگاتە فەرەنسا) لەسەر ژیانی "نوورسی" خۆی و لەسەر پەیامەکانی نووسراون و ئامادە کراون.

* لە چەند زانکۆیەکی جیهاندا زانست و بیری "نوورسی" لە ناوەندی مەنهەجە ڕەسمی‌یەکان و سەرچاوە زانستی‌یەکاندا دانراون و بە دەرس دەخوێندرێن، وەك زانکۆی ئەزهەری میسر و، زانکۆی "محمد الخامس" لە مەغریب و، زانکۆی ئیسلامیی جیهانی لە مالیزیا.

* کەسانی دیار و بەناوبانگی گۆڕەپانی زانست و فیکری ئیسلامیی سەردەم و چەندین خۆرهەڵاتناسیش، چ لە ئاستی کوردستان و چ لە ئاستی عێراق و وڵاتە عەرەبی و

ئیسلامی یەکان و چ لە ئاستی جیهاندا، لە پێشەنگی توێژەر و نووسەر و لێکۆڵەرانی ژیان و نووسینەکانی مامۆستا "نوورسی"دان، کە لێرەدا بۆ نموونە تەنها ناوی هەندێکیان پێش چاو دەخەین، وەك:

(د. موحسین عەبدولحەمید، د. محەمەد سەعید ڕەمەزان بۆتانی، د. عەلی محێدین قەرەداغی، د. جەلال جەلالی زادە، عەبدولقادر بادللی، د. عیمادەدین خەلیل، خوا لێخۆشبوو مامۆستا ئەبولحەسەن نەدەوی و، دەیان زانا و پرۆفیسۆری تر لە زانکۆی ئەزهەر و زۆربەی زانکۆکانی جیهانی ئیسلامی و تەنانەت خۆرهەڵاتناسانی چەند زانکۆیەکی خۆرئاوایش) خوێنەری بەڕێز بۆ خۆی دەتوانێت لە سەرچاوەکان و لە ڕێی ئەو کتێب و باس و بابەتانەش کە لە بارەی بیر و زانست و ژیانی مامۆستا نوورسی یەوە پێشکەش کراون، بە نووسینەکانی ئەو زانا و بیریارانە و کەسانی تریش ئاشنا ببێت.

پەیامەکانی نوور بە زمانەکانی جیهان:

* کاری وەرگێڕانی "پەیامەکانی نوور" بۆ زمانەکانی تری جیهان هەر بەردەوامە. ئەوەتا - سوپاس بۆ خوا - وەرگێڕانی

سەرجەمی پەیامەکان بۆ (زمانی عەرەبی) لە لایەن مامۆستا (ئیحسان قاسم صالحی)یەوە تەواو بووە و، لە دە دانە بەرگی قەشەنگ و ڕەنگیندا و لە هەردوو شاری ئەستەمبووڵ و قاهیرە بڵاو کرانەوە. بەشێکی زۆریشیان لە لایەن خوشکی نۆموسڵمان: ماری وێڵد(شوکران وەحیدە)ەوە کراون بە ئینگلیزی و تا ئێستا پێنج بەرگی گەورەیان بە چاپی جوان و ڕەنگین بەو زمانە لێ بڵاو کراوەتەوە.

بەشێکی ئەم پەیامانە بۆ ئەم زمانانەی خوارەوەش وەرگێڕراون، کە تا ئێستا کاری وەرگێڕان تیایاندا بەردەوامە:

ئەڵمانی، فەرەنسی، ڕووسی، ئۆردی، فارسی، ئیتالی، کۆجاراتی، مەلایا، ڕۆمانی، چینی، بولگاری، پورتوگالی، ئەلبانی، بۆسنی، ئیسپانی، مەقەدۆنی.. هەروەها گەلێ زمانی تریش.

پەیامەکانی نوور بە زمانی کوردی:

★ سوپاسی بێ کۆتایی بۆ خواوەندی میهرەبان کە یارمەتیی نووسەری ئەم چەند دێڕەشی دا کە زیاتر لە سەد دانەمان لەو پەیامانە کرد بە کوردی و، تا ئێستا و لە ماوەی هەژدە ساڵدا زیاد

لە (چل و پێنج) نامیلکە و پەیاممان لەو وەرگێڕراوە کوردییانە و لە دووتوێی (بیست و شەش) کتێبدا بڵاو کردەوە، دەیان پەیامی تریش ئامادەی چاپن. وا ئێستاش لە نیازدایە کە - بە پشتیوانیی خوای گەورە - سەرجەمی ئەم وەرگێڕراوە کوردییانە - وەکو تورکی و عەرەبی و ئینگلیزییەکان - لە شێوەی بەرگی گەورەشدا بڵاو بکەینەوە، کە هەتا ئێستا ئەم بەرگانە بڵاو کراونەتەوە:

١ - وتەکان

٢ - مەکتووبات

٣ - بریسکەکان

بە پشتیوانیی خوای گەورە بەرگەکانی تریش یەك لە دوای یەك بڵاو دەکەینەوە.

دوا وتە:

★ هیوادارم گەلی کوردمان - بە تایبەت توێژی زانا و ڕۆشنبیران و خوێنەرانمان - پتر ئاوڕ لەم کەسایەتییە گەورەیەی نەتەوەکەی خۆیان بدەنەوە و زیاتر بە ژیان و نووسینەکانی ئاشنا بن و، لەم ڕووەوە ئێمەش لە گەلانی تر دوانەکەوین.

★ زۆر بە دڵنیاییەوە دەڵێم:

گەورە پیاوانی نەتەوەکانی تر هێندەی بەشێکی کەمی زانایی و گەورەیی مامۆستا نوورسی زیرەکی و بلیمەتی و زانست و ئازایەتی و ئیمانداری و دڵسۆزییان نەنواندووە، کەچی نەتەوەکانیان لە شان و باڵی ئەوانیان بەرز کردووەتەوە و بە جیهانیان ناساندوون و لە ئاستی جیهاندا شانازییان پێوە دەکەن، بەڵام ئێمە هێشتا ئاوڕی پێویستمان لەم گەنجینە زێڕ و گەوهەرانەی خۆمان نەداوەتەوە..

لەگەڵ ئەوەشدا زۆر هیوادارم کە ڕۆژگارانی ئاییندە بە زیادبوونی سەربەستیی فیکری و بەرز بوونەوەی ئاستی ڕۆشنبیری و زانستی لای هەموو توێژ و چینەکانی گەلەکەمان، پتر نرخ و بەهای بەخششە فیکری و زانستی و ئیمانییەکانی ئەم کەڵە زانایەی نەتەوەکەمان دەردەکەوێت و، سوودی زیاتری لێ وەردەگیرێت.

★ لە خوای گەورە داواکارم کە هەروەك تا ئێستا ئاوڕی لوتف و کەرەمی خۆی لێ داوینەتەوە، لەمەولاش هەر بە هەمان جۆر، بەڵکو زیاتریش، ڕووی سۆز و میهرەبانیی خۆیمان ئاراستە بکات و لە بڵاوکردنەوەی سەرجەمی پەیامەکانی نووردا بە

زمانی کوردی پشتیوانمان بێت و، نیازی خاوێن و گیرابوونی لای خۆیمان پێ ببەخشێت و، لە خۆم و دایك و باوکم و خێزان و منداڵ و خوشك و برایانم و هەرکەسێك لەم خزمەتە پیرۆزەدا هەر یارمەتی‌یەکم دەدات و لە سەرجەم موسڵمانان خۆش ببێت. ئامین.

إنّه على ما يشاء قدير وبالإجابة جدير.

فارووق ڕەسووڵ یەحیا

سلێمانی - کوردستانی عێراق

بەرهەمەکانی نوورسی (پەیامەکانی نوور) بە زمانی کوردی

بە پشتیوانیی خوای گەورە تا ئێستا ئەم کتێبانەی خوارەوە لە زنجیرەی (پەیامەکانی نوور) لە لایەن نووسەری ئەم نامیلکەیەوە کراون بە کوردی و بڵاو کراونەتەوە:

یەکەم: لە شێوەی کتێبی سەربەخۆدا

١ – پەیامی بیماران
٢ – پەیامی پیران
٣ – وتە بچووکەکان
٤ – سرووشت
٥ – مەلائیکەت و ژیانی دوارۆژ
٦ – پەیامی ڕەمەزان (چاپی شەشەم)
٧ – حیکمەتی خۆپەنادان لە شەیتان
٨ – پەیامی ئیخلاس و برایەتی
٩ – زللەی میهرەبانی (چاپی دووهەم)
١٠ – چارەسەریی وەسوەسە (چاپی سێهەم)
١١ – مرۆڤ و ئیمان
١٢ – بەری درەختی ئیمان
١٣ – موعجیزاتی ئەحمەدی (چاپی دووهەم)
١٤ – ئیجتیهاد لەم سەردەمەدا
١٥ – پەنجەرەکان

١٦ - پەیامی حەشر

١٧ - (من) خودیی مرۆڤ

١٨ - ڕابەری لاوان

١٩ - ڕابەری خوشکان

٢٠ - ڕابەری خزمەتگوزارانی قورئان

٢١ - ڕاستییەکانی ئیمان

٢٢ - ڕاستیی تەوحید

٢٣ - شوکرانەبژێری

٢٤ - بینینەکانی گەشتیارێك

٢٥ - میعراجی پێغەمبەر ﷺ

٢٦ - موعجیزاتی قورئانی

دووهەم: لە شێوەی کۆمەڵە پەیام و بەرگی گەورەدا

بەرگی یەکەم: کۆمەڵە پەیامی **(وتەکان)**

بەرگی دووهەم: کۆمەڵە پەیامی **(مەکتووبات)**

بەرگی سێهەم: کۆمەڵە پەیامی **(بریسکەکان)**

چاوەڕوان بن بۆ:

بەرگی چوارەم: **(تیشکەکان)**

بەرگی پێنجەم: **(پاشبەندەکان)**

هەروەها بەرگەکانی تریش، کە بە پشتیوانیی خوای گەورە یەك لە دوای یەك چاپ دەکرێن.

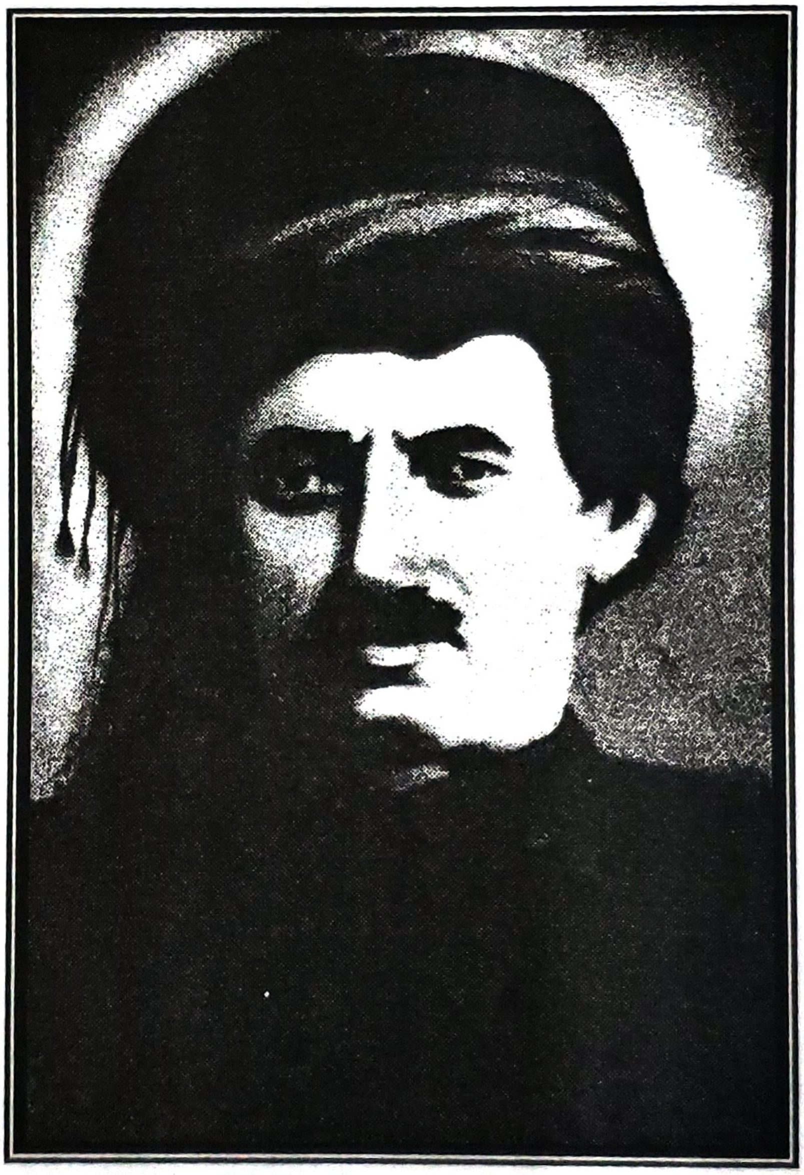

وێنەی مامۆستا بەدیعوززەمان سەعیدی نوورسی

لە سەرەتای یەکەم جەنگی جیهانیدا

وێنەی مامۆستا بەدیعوززەمان سەعیدی نوورسی

لە ساڵی ١٩٢٧زدا

نشر احسان

فروشگاه شمارهٔ ۱: تهران - خیابان انقلاب، روبروی دانشگاه تهران، مجتمع فروزنده، شماره ۴۰۶
تلفن: ۴۴۰۴ ۶۶۹۵

فروشگاه شمارهٔ ۲: تهران - خیابان ناصر خسرو، کوچه حاج نایب، شماره ۱/۱۱
تلفن: ۲۷۵۰ ۳۳۹۰

ISBN 964-356-436-3

9789643564360